

MottagareBarn- och utbildningsnämnden
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden**Uppdrag. Försöksprojekt kostnadsfria mensskydd i skolan****Förslag till beslut**

Försöksprojektet att erbjuda kostnadsfria mensskydd i skolan avslutas.

Sammanfattning

Regionfullmäktige beslutade 2022 (RF § 147, 2022-09-19) att utbildningsnämnderna får i uppdrag att genomföra ett mindre försöksprojekt inom Region Gotlands gymnasier och högstudier, för att prova möjliga metoder för att tillhandahålla kostnadsfria mensskydd till elever. Försöket ska finansieras inom ramen för beslutad budget. Ursprunget till regionfullmäktiges beslut är en motion som tidigare har remitterats till utbildningsnämnderna för besvarande. Ärendet ska återrapporteras till budgetberedningen 2024.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har under 2023 genomfört ett försöksprojekt på Wisbygymnasiet och på Solbergaskolan, där mensskyddsautomater har installerats. Projektet har fungerat bra och själva frågeställningen att erbjuda gratis mensskydd för elever har fått ett större fokus. Eleverna har överlag visat på intresse och nöjdhet inför försöket även om nyttjandet skiljer sig åt mellan skolorna samt att viss skadegörelse har förekommit. Region Gotland befinner sig dock i en exceptionell ekonomisk situation som kräver stor återhållsamhet och därför bedöms det inte finnas utrymme att utöka eller fortsätta projektet, särskilt då grundskolan går med underskott. Förslaget är att nämnderna avslutar försöket och återrapporterar det genomförda projektet till regionfullmäktige.

Ärendebeskrivning

Regionfullmäktige beslutade hösten 2022 (RF § 147) att utbildningsnämnderna får i uppdrag att genomföra ett mindre försöksprojekt inom Region Gotlands gymnasier och högstudier. Försöket ska prova möjliga metoder för att tillhandahålla kostnadsfria mensskydd inom Region Gotlands högstudier och gymnasier samt en kostnadsberäkning. Försöksprojektet ska finansieras inom ramen för beslutad budget och återrapporteras till regionfullmäktige i samband med budgetberedningen 2024.

Ursprunget till beslutet är en motion till regionfullmäktige där Anne-Charlotte Persson m fl. (Fi) yrkat att Gotlands grund- och gymnasieskolor samt vuxenutbildningar ska tillhandahålla kostnadsfria skattefinansierade mensskydd till elever.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen har på uppdrag av nämnderna under 2023 genomfört ett försöksprojekt/pilot med kostnadsfria mensskydd på Wisbygymnasiet och på Solbergaskolan. Efter kartläggning så begärdes offerter inför direktupphandling från företag som erbjöd olika modeller av dispensers och mensskyddsautomater. Herbox AB leasingpaket av dispensers var den produkt som valdes för installation på skolorna då den var mest fördelaktig avseende pris och utrustning.

Under 2023 har det funnits automater uppsatta på Wisbygymnasiet och på Solbergaskolan. Avtalet med leverantören gäller 12 månaders hyra till ett totalbelopp av 25 920 kr¹ för 10 automater och i beloppet ingår en grunduppsättning bindor/tamponger². Uthyrningskostnad är 216 kronor per månad per dispenser och det ingår fyra påfyllningar till varje automat. Påfyllning kostar 456 kr per automat. Wisbygymnasiet har inte behövt göra någon extra beställning men Solbergaskolan har beställt tre påfyllningar under hösten 2023. Totalkostnaden till februari 2024 är 27 288 kronor.

Skolorna har placerat automaterna bland annat vid elevhälsans lokaler, vid omklädningsrum och vid toaletter. Det har varit varierande åtgång men tydligt är att det är automaterna vid elevhälsan som används flitigast vid båda skolorna. Automaterna har drabbats av skadegörelse vilket resulterat att vissa automater har plockats bort. Det har krävts viss arbetstid av vaktmästare och administrativ personal för att sköta automaterna, vid påfyllning, vid nedskräpning och vid skadegörelse.

Bedömning

Projektet har varit ett intressant försök att erbjuda mensskydd på Wisbygymnasiet och Solbergaskolan. Sammantaget har det varit mer positiva synpunkter kring försöket på grundskolan än på gymnasiet. Det är också viktigt att poängtera att det redan tidigare fanns gratis mensskydd vid elevhälsan/skolsköterskorna för de elever som behövde mensskydd på skolorna. Solbergaskolan upplever dock att åtgången av mensskydd har ökat efter att automaterna installerades.

Wisbygymnasiet ser ingen förändring i användandet av de mensskydd som erbjuds utan skillnaden är att det är färre mensskydd som tas från de korgar med mensskydd som funnits sedan tidigare. Eleverna har gett uttryck för att en fördel med automaterna är att mensskydden då finns på flera platser - men att det redan funnits ställen tidigare där eleverna kunde hämta mensskydd vid behov.

Försöket har fungerat ok men Wisbygymnasiet kommer att avsluta projektet med anledning av att skolan och skolsköterskorna redan erbjuder mensskydd, samt att det inte efterfrågats eller kommenterats av eleverna eller personal. Möjligen upplevde eleverna försöket som mest intressant i början eftersom

¹ Det samlade upphandlingsvärdet under försöksprojektets period.

² Herbox dispensers är utrustade med tidlös och matar ut ett mensskydd per tillfälle. En dispenser rymmer totalt 112 tamponger och 30 bindor.

nyttjandet över året inte har varit så stor. Det har även varit skadegörelse och nedskräpning.

Solbergaskolan upplever att försöket har varit bra och att eleverna varit nöjda med möjligheten att hämta gratis mensskydd i automater. Åtgången har varit större på Solbergaskolan, särskilt från automaten som sitter vid elevhälsans lokaler. Solbergaskolan har också haft en viss skadegörelse inledningsvis. Försöket kommer att avslutas även på Solbergaskolan, men eftersom skolan bedömer att det är smidigare med automat än att ha mensskydd i korg så kommer de fortsätta med en automat.

Sammanfattningsvis har försöksprojektet varit bra och resulterat i att frågan om gratis mensskydd har fått ett större fokus, särskilt ur ett jämställdhets- och genusperspektiv. Men eftersom Region Gotland befinner sig i en exceptionell ekonomisk situation som kräver stor återhållsamhet, och då särskilt grundskolan går med underskott, så bedöms det inte finnas utrymme att utöka eller fortsätta med projektet och erbjudandet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse utbildnings- och arbetslivsförvaltningen, 2024-02-23

RF § 147 Motion. Gratis mensskydd i skolan, 2022-09-19

BUN § 109 Försöksprojekt. Kostnadsfria mensskydd i skolan, 2022-11-29

GVN § 85 Försöksprojekt. Kostnadsfria mensskydd i skolan, 2022-11-30

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör

Bo Eriksson
Avdelningschef stöd och utveckling

Skickas till

Regionstyrelsen/ Regionfullmäktige